

С финансовата подкрепа на регион

СПРАВОЧНИК

Образование на новодошлите деца във Франция

Септември, 2011 г.

СИМКА: David Delaporte

Съдържание

I.	Основните международни и френски принципи	стр. 5
II.	Правните основи във Франция, прилагащи правото на образование за всички деца, пребиваващи във Франция	стр. 7
III.	Класове за езикова помощ за новодошлите ученици във Франция	стр.10
IV.	Правомощия и задължения на институциите	стр.15
V.	Процедура за записване в училище	стр.17
VI.	Процедура за обжалване в случай на отказ на записване	стр.23
VII.	Разходи, пряко свързани с образованието	стр.30
VIII.	Финансова помощ за образование	стр.32
IX.	Педагогическа помощ	стр.36

Анекси

Въведение

„Правото на образование на децата има за цел да гарантира, от една страна, усвояването на основните инструменти на знанието, базовите познания, обща култура и, в зависимост от избора, на техническо и професионално обучение, и от друга страна, едно образование, което дава възможност за развитие на личността на детето, за повишаване на нивото на първоначално обучение и допълнителна квалификация, за социална и професионална интеграция и пълноправно гражданство.“¹

Във Франция броят на децата с чуждестранен произход, които не ходят на училище, е доста нисък, благодарение на дейностите, които се извършват от 10 години (от RESF - Мрежа Образование без Граници, и т.н.), но що се отнася до ромите с румънски и български произход, положението не е толкова стабилно.² При все това, страната не само оповестява правото на обучение в образователния си кодекс и конституция, но и е подписала международни текстове, задължаващи държавите - участнички да осигуряват достъп на децата до образование.

Важно е да се разисква проблемът за образованието в перспективата на правото на образование и обучение, които, както в национален, така и в международен аспект, са в основата на утвърждаването на **правото на всяко дете, с чуждестранен произход или не, да бъде образовано**. Въпреки това обаче, тези две права трябва да се разграничат: докато правото на обучение се определя като право на придобиване на знания, правото на образование е насочено към оформянето и развиването на човешката личност. Поради това, достъпът на децата до извънкласни и извънучебни дейности и помощ е необходим, за да се гарантира правото на образование, в един по-широк смисъл.

Всъщност е ясно, че записването в училище само по себе си не винаги е достатъчно, за да може детето наистина да се възползва от правото си да бъде обучено и образовано, особено когато семейството не разполага с материалните и финансови средства, необходими за целия образователен цикъл.³ Ето защо, в този справочник ще се разгледат както процесът по записването на дете в училище и жалбите при отказ на записване, така и разходите, свързани с образованието на дете (училищен стол, транспорт и др.), съществуващите финансови помощи и педагогическата помощ.

¹ Член L131-1-1 от Образователния кодекс

² Смята се, че на територията на Франция има между 5000 и 7000 деца с ромски мигрантски произход на училищна възраст, които нямат достъп до непрекъснато обучение

³ Други информационни документи за предоставяните финансови помощи може да намерите на интернет страницата на Romeurope, на интернет адрес: <http://www.romeurope.org/-Outils-.html>. За Детската социална помощ (ASE) вижте справката от Romeurope в Анекс 1

С разпространението на този справочник Romeuгоре има за цел да предостави цялата информация на новопристигналите или установените във Франция семейства и на асоциациите, свързана с достъпа до френската образователна система на деца с чуждестранен поризход и помощите, свързани с нея. Познаването на системата и наличните механизми за упражняване на правото на образование на тези деца ще улесни подкрепата на семействата в стъпките по този процес и ще спомогне за преодоляване на пречките, все още твърде често поставяни от институциите, по пътя на осъществяването на тези права.

I. Основните международни и френски принципи

В международен аспект

Франция е подписала няколко международни споразумения, признаващи задължението на държавите - участници да спазват и гарантират правото на децата на образование, като Хартата на основните права на Европейския съюз, Международната конвенция за правата на детето и Международния пакт за икономически, социални и културни права, или гарантиращи правото на обучение, като Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. По този начин Франция признава, че дължи тези права на всички деца на нейна територия, и следователно трябва да осигури образование за всички деца в училищно заведение и подходящ клас.

Международна конвенция за правата на детето

Член 28

„1. Държавите - участници признават правото на детето на образование и с оглед на осъществяването на това право, във все по-голяма степен и при еднакви възможности, те специално:

- а) ще направят началното образование задължително, безплатно и достъпно за всички;
- б) ще насърчават развитието на различни форми на средно образование, включително общо и професионално, ще ги направят достъпни и на разположение на всяко дете и ще вземат подходящи мерки, като въвеждането на безплатно образование и предлагане на финансови възможности в случаи на необходимост;
- в) ще осигурят на всички достъп до висше образование, според възможностите на всеки, посредством всички адекватни средства;
- г) ще направят образователната информация и тази за професионално обучение и ориентация налична и достъпна за всички деца;
- д) ще вземат мерки за насърчаване на редовното присъствие в училищата и намаляване процента на отпадналите.

2. Държавите - участници ще предприемат всички подходящи мерки за осигуряване спазването на училищната дисциплина по начин, съвместим с човешкото достойнство на детето и в съответствие с тази Конвенция.

3. Държавите - участници ще подпомогнат и насърчават международното сътрудничество по въпроси, отнасящи се до образованието и по-специално с оглед да допринесат до премахване на невежеството и неграмотността в целия свят и да улеснят достъпа до научни и технически знания и съвременни методи на преподаване. В това отношение особено трябва да се имат предвид нуждите на развиващите се страни.”

Европейска конвенция за защита на правата на човека и основните свободи
Протокол №1, Член 2

„Никой не може да бъде лишен от правото на образование.”

Харта на основните права на Европейския съюз

Член 14

„Всеки има право на образование, както и на достъп до професионално и продължаващо обучение.”

Международен пакт за икономически, социални и културни права

Член 13

„Държавите - страни по този пакт признават на всяко лице правото на образование. Те приемат, че образованието трябва да бъде насочено към пълното развитие на човешката личност и на съзнанието за нейното достойнство, както и да засили зачитането на човешките права и основни свободи. ”

В национален аспект

Във Франция правото на образование, еднакво за всички, е обявено в закона с най-висока стойност, а именно в Конституцията от 1958 г.

Преамбюл към Конституцията от 27 октомври 1946 г., включен в Конституцията от 1958

Г.

Член 13

„Нацията гарантира равен достъп на детето и на възрастния до образование, професионално обучение и култура. Предоставянето на безплатно държавно и светско обучение на всички нива е задължение на държавата.”

Всички тези текстове, национални и международни, признават правото на достъп до образование, право, което Франция трябва да гарантира чрез своите закони и разпоредби, но също и в практиката на своите институционални представители.

II. Правните основи във Франция, прилагачи правото на образование за всички деца, пребиваващи във Франция

Правото на образование води до два принципа във френското право: от една страна, **задължението на родителите** да предприемат действия да запишат децата си в училище, както и **на кмета на града** да приеме това записване, и от друга страна, **правото на децата** да бъдат образовани (това право е не толкова строго за деца под 6 или над 16 годишна възраст).

A. Задължителното образование

Всички деца на френска територия между 6 и 16 годишна възраст трябва задължително да бъдат записани в учебно заведение, независимо от тяхната националност, както е предвидено в Образователния кодекс. На практика, то е осигурено в началните училища от 6 до 11 годишна възраст и в колежа над 11 годишна възраст.

Образователен кодекс, член L131-1

*„Образованието е задължително за децата от двата пола, с **френски и чуждестранен произход, между шест и шестнадесетгодишна възраст.**”*

Образователен кодекс, член L131-1-1

*„Това задължително образование се предоставя **предимно в образователните заведения.**”*

▪ *Задължение на семействата*

Записването на децата на възраст от 6 до 16 години в образователно заведение е задължително, а неспазването от родителите на това задължение е нарушение по Наказателния кодекс.

Наказателен кодекс, член 227-17-1

„Родители или лица, упражняващи де факто родителски права за продължителен период от време, които не записват детето си в образователно заведение, без основателна причина и въпреки официално съобщение от инспектора на Академията, се наказват с шест месеца лишаване от свобода и €7500 глоба.”

▪ *Задължение на Кметствата*

Във всички случаи, записването на децата в училище е задължение на кмета на общината, на чиято територия те пребивават.

Образователен кодекс, член L131-6

„В началото на всяка учебна година кметството прави списък на всички деца, живеещи

в общината и които са обект на задължителното образование. Отговорните лица трябва да запишат в училище децата, за които отговарят.”

Б. Правото на образование

Записването в училище или колеж е право на всички пребиваващи във Франция деца, независимо от тяхната националност, продължителност на престоя, административен статут на техните родители и място на живот.

Записването е сравнително лесно, когато детето е на възраст между 6 и 16 години, тъй като тя съответства на задължителното образование, но става по-трудно, когато възрастта на детето е под 6 или над 16 години:

- Правото на образование преди шестгодишна възраст

Преди 6 и от 3 годишна възраст (и дори още 2 годишна възраст при определени обстоятелства), образованието е право за всички родители, които подадат искане, в рамките на наличните места. Ако кметът отхвърли искането под претекст, че няма места, трябва да се уверите, че тази мярка се прилага еднакво за всички деца, без дискриминация.

Законови разпоредби, отнасящи се до правото на образование преди 6 годишна възраст

Закон Naby от 11 юли, 1975 г., член 2

„Детските класове или градини са отворени в селските и градските райони за децата, които не са достигнали възрастта за задължителното образование.”

Образователен кодекс, член L113-1

„Всяко дете над 3 годишна възраст трябва да бъде прието в детска градина или клас, възможно най-близо до дома му, ако семейството му е подало искане.”

Образователен кодекс, член D.113-1

„Децата, достигнали 2 годишна възраст в деня на началото на учебната година, могат да бъдат допуснати до детските класове и градини, в рамките на наличните места.”

Родителите на деца, за които образованието не е задължително, нямат гарантирано право на допускане на техните деца, в случай че детската градина не разполага със свободни места.

Само по този критерий може да им бъде отказано записването, както и беше потвърдено от Лионския Административния съд (АС лион, 12 ноември, 1997 г., г-ца Riquin, №9701854). Ако капацитетът за прием на детската градина, определен от

инспектора на Академията, е достигнат, кметът действително има право да откаже записване. Въпреки това, трябва да се уверите, че този отказ се прави еднакво за всички деца, без дискриминация.

- Продължаване на образованието след 16 годишна възраст

След 16 годишна възраст, всички млади хора имат право да продължат образованието си.

Циркулярно писмо №2002-063 от 20 март, 2002 г.

„Важно е да се осигури образованието на непълнолетните лица от чуждестранен произход между 16 и 18 годишна възраст, дори те да не са обект на задължителното образование, като естествено се отчита нивото им на владеене на френски език, както и успехът им в училище.“

Отказ за допускане до системата на младеж, който не е обект на задължителното образование, трябва да бъде **педагогически обоснован**, както е посочено от решение на Държавния съвет от 1987 г.⁴ Липсата на място, както често се твърди, не е педагогическо обоснование.

⁴ Решение на Държавния съвет, 23 октомври, 1987 г., Consorts Métrat

III. Класове за езикова помощ за новодошлите ученици във Франция

Циркулярните писма от 20 март и 25 април, 2002 г. определят условията за прием и записване на ученици с чуждестранен произход, организацията на обучението на новодошлите ученици във Франция и мисиите на CASNAV (Академичен център за обучението на новодошлите ученици и на децата на пътуващите хора).⁵

Правилото е децата, чиито майчин език не е френският, да бъдат записани:

- в **редовна паралелка**, съответстваща на тяхното образователно ниво, където да посещават уроците, за които владееенето на езика не е определящо (музика, пластични изкуства и др.)
- **и** в **паралелка с преподаване на френски език**:
 - в началното училище: начална паралелка с изучаване на френски (CLIN);
 - в колежа: приемна паралелка (CLA);

Всеки новопристигнал ученик във френската образователна система има правото службите на националното образование да **оценят академичните умения и нивото му на владееене на френски език**, за да се осигури най-подходящият за него курс на обучение и да бъде приет максимално бързо в паралелка с редовна учебна програма.

Новодошлите ученици във Франция се оценяват, за да се определят:

- уменията им по френски език (начинаещи или с частични познания по говорим или писмен френски),
- уменията им по езика, на който са се обучавали, и умения за писане,
- познанията им в различни области.

В началното училище, тази оценка се прави от учителя в началния клас, с помощта на Академичния център CASNAV.

В основното училище, оценката се прави или от Академичния център CASNAV, или от Центъра за информация и ориентация (CIO).

⁵ Връзка към трите циркулярни писма: <http://www.education.gouv.fr/bo/2002/special10/texte.htm#organisation>

За да сте сигурни към кого трябва да се обърнете, за да се направи тази оценка, не се колебайте да се свържете с CASNAV⁶ или Ректората⁷.

Разпределението на децата се прави въз основа на резултатите от оценката при пристигането и на възможностите за подходящ прием.⁸

А. В началното училище: начална паралелка с изучаване на френски (CLIN)

Учениците се присъединяват към даден клас по системата CLIN (начална паралелка с изучаване на френски).

▪ Кой посещава CLIN?

В началната паралелка (CLIN) се преподава френски език на **новодошлите деца, които не владеят или владеят малко френски език, между 6 и 11 годишна възраст**. Някои деца на 12 годишна възраст все още могат да бъдат приети в начална паралелка с изучаване на френски, ако не са завършили началното си образование в страната по произход.

▪ Какво се преподава в CLIN?

Това е система, която **позволява бързото усвояване на езика, посредством програми за изучаване на френски като втори език**, за да успеят учениците да се включат постепенно, но възможно най-бързо в редовната учебна програма. В нея учениците са групирани на дневна база и за променлив период от време, съобразно техните нужди.

▪ Колко дълго време може едно дете да посещава CLIN?

Продължителността на посещаване на тези конкретни паралелки е различна, в зависимост от нуждите на всеки ученик, но **рядко надвишава една година**. Тя може да се удължи с до още една година за ученици на възраст, съответстваща на трето образователно ниво⁹, които не са получили достатъчно образование в страната по произход.

▪ Кога да се запише детето в CLIN?

Ако детето никога не е ходило на училище и/или говори много малко френски език, трябва да се направи заявление за приемането му в начална паралелка, **по време на записването му в образователната служба към общината**. Някои общини изискват предварително да се премине през оценка от департамента, за да се определи изборът на училище (в зависимост от наличните места в началните паралелки с изучаване на френски).

⁶ Вж. по-горе, стр. 11 и 12

⁷ Вижте списъка с адресите на всички академии – Анекс 2

⁸ От информативна гледна точка, що се отнася до деца от румънски произход, които са били записани в училище в страната по произход, е възможно приблизително да се оцени тяхното ниво по сравнителната таблица – вж. Анекс 2

⁹ Това съответства на нивото на основно образование, т.е. на класове CE2, CM1 и CM2.

▪ *Как да се действа, ако няма CLIN в близост или ако паралелката е запълнена?*

Ако няма начална паралелка с изучаване на френски в близост до дома на семействата или ако няма места в съществуващата такава, е възможно да се направи искане към Инспектората на департамента за откриване на нова. Откриването или закриването на паралелки е мярка, наречена „училищна карта“. Училищната карта се основава на анализ на вписването на учениците, според която се разпределят учителските позиции. **Искането за откриване или преместване на паралелка може да бъде предадено от действията на профсъюзите и родителите на учениците.**

Случва се искането за откриване на паралелка с изучаване на френски да се забави няколко месеца след разпределението на децата, което не отговаря на изискванията. Независимо от административните трудности пред Националната образователна система да отговори на искането, **мястото на децата през това време е в училище, макар и временно в редовна паралелка, докато бъде отворена паралелка по френски.**

▪ *Какви други системи съществуват, освен CLIN?*

Учениците на възраст между 8 и 12 години, в класове CE2, CM1 и CM2, които изпитват трудности в училище, могат да бъдат включени в **курсове по извънкласни учебни занимания**, организирани в някои общини от асоциации и местните власти, в сътрудничество с учители-доброволци.

Някои академии също така имат развита по-гъвкава система за езикова помощ, според която учениците могат да посещават **курсове за компенсиране на пропуснат учебен материал (CRI)**.

От друга страна, има и мобилни учители по системата CLIN, които предоставят на новодошлите деца във Франция ивънкласна помощ, когато в близост няма паралелка по френски или когато броят на учениците не е недостатъчен, за да се открие такава (това решение понякога е по-бързо, защото не изисква откриването на цяла паралелка).

Внимание:

В по-рядко населените градски зони или селски райони, учителят по френски език обикновено работи с повече от една училищна група. Инспекторите на академията разпределят учителите по различните училища, където учат малък брой новопристигнали деца, които се нуждаят от езикова помощ.

Б. В колежа: приемни паралелки (CLA) или приемни паралелки за деца, които не са ходили на училище (CLA-NSA)

Новодошлите деца на училищна възраст за колеж могат да бъдат записани в два вида паралелки, в зависимост от нивото им в училище и нивото на френски език, паралелно със записването им в редовна паралелка:

▪ *Приемни паралелки (CLA)*

Приемните паралелки са отворени структури, които позволяват да се разпредели учител-специалист в преподаването на френски като втори език за новодошлите ученици. Децата се записват в редовна паралелка, съответстваща на тяхното ниво и възраст, така че да могат да се включат в редовния учебен план, още щом натрупат достатъчно знания по устен и писмен френски.

Учениците посещават тези специализирани паралелки толкова време, колкото имат нужда, което рядко надвишава една година.

▪ *Приемни паралелки за деца, които не са ходили на училище (CLA-NSA)*

Приемните паралелки CLA-NSA дават възможност на децата, които не са ходили (редовно) на училище в страната по произход и които са на училищна възраст за колеж, да научат френски език и да достигнат до трето ниво от началния курс на образование. Децата, които ползват тази помощ, посещават и възможно най-много часове от редовните предмети, достъпни за тях (музика, пластични изкуства, физкултура и др.)

▪ *Как се определя разпределението в едната или другата паралелка?*

Разпределението в CLA или CLA-NSA се определя според оценката за ниво на ученика, извършена от Академичния център CASNAV или от Центъра за информация и ориентация (CIO).

▪ *Има ли други програми?*

Някои академии също така имат развита по-гъвкава система за езикова помощ, според която учениците могат да посещават **временни приемни курсове (MAT)**, водени по няколко часа седмично от мобилен учител.

В. Когато детето е над 16 годишна възраст

Децата, за които образованието вече не е задължително, могат също да посещават приемна паралелка CLA, паралелно със записването им в редовна паралелка, след оценка на нивото им на владееене на френски език, както и нивото им в училище.

Те могат да бъдат приети в рамките на Генералната мисия за интеграция (MGIEN), която работи за квалификацията и подготовката за социално и професионално интегриране на учениците над 16 годишна възраст. Децата могат да посещават специализиран курс за интегриране на пазара на труда, с изучаване на френски като чужд език и ограмотяване (**CIPPA FLE-ALPHA**). Програмата е насочена към младежи, които не са

ходили (редовно) на училище, и цели да ги подготви за професионалното и социалното им интегриране.

Разпределението в CIPPA FLE-ALPHA се определя според оценката за ниво на ученика, извършена от Академичния център CASNAV или от Центъра за информация и ориентация (CIO).

Г. Обобщена таблица на приемните структури

<p>Детска градина 3-5 годишни</p>	<p>Няма специална структура</p>
<p>Начално училище 6-12 годишни</p>	<p>CLIN (начални паралелки с изучаване на френски) Отворена паралелка, приемаща за една година деца без умения по „училищен” френски език</p>
<p>Колеж 13-16 годишни</p>	<p>CLA (приемни паралелки) Обучение, пригодно за деца, за които френският е втори език</p> <hr/> <p>CLA- NSA (приемни паралелки за деца, които не са ходили на училище) Възможност за децата, които не са ходили (редовно) на училище преди да дойдат във Франция и които са на училищна възраст за колеж, да научат френски език и да усвоят основните знания, съответстващи на трето ниво от началния курс на образование</p>
<p>Средни училища 16 - 18 годишни</p>	<p>CLA (приемни паралелки) Изграждане на мрежа между колежи, които предлагат специфична приемна структура, и средни училища</p> <hr/> <p>CIPPA FLE-ALPHA Курс за интегриране на пазара на труда</p>

IV. Правомощия и задължения на институциите

По отношение на записванията

▪ *Кметът*

Всяка година кметството прави списък на всички деца, живеещи в общината и които са обект на задължителното образование (чл. L. 131-6 от Образователния кодекс).

Всички деца, за които е подадено заявление, трябва да получат свидетелство за записване и да бъдат записани в училището, посочено в него.

Кметът не може да откаже да издаде това свидетелство, нито да реши дали едно дете може да бъде записано в училище.

▪ *Директорът на учебното заведение*

Той трябва да приеме всички деца, записани в учебното заведение. Ако в училището дойде дете без свидетелство за записване, директорът трябва да го насочи към училищната администрация и да го приеме, докато се уреди записването му. Такива случаи трябва да се отнасят до общинските служби и Инспектората по националното образование към департамента (IEN), към който принадлежи Общината.

По отношение на училищната карта

▪ *Инспекторът на академията*

Той решава дали да се откриват или закриват паралелки в детските градини и началните училища, по-специално начални паралелки с изучаване на френски (CLIN).

Във второто ниво, инспекторът на академията разпределя учениците в колежа и средните училища.

Откриването и въвеждането на едно училище или неговото закриване е решение на Общинския съвет.

▪ *Ректорът на академията*

Той решава дали да се откриват или закриват паралелки в колежа и средните училища, по-специално приемни паралелки и приемни паралелки за деца, които не са ходили на училище (CLA и CLA-NSA), в случай, че те не водят до откриването или закриването на учебно заведение.

Откриването и въвеждането на един колеж или неговото закриване е под юрисдикцията на департамента. Що се отнася до средните училища, те са отговорност на региона.

По отношение на подкрепата на децата и техните семейства в сферата на образованието

- *CASNAV - Академичен център за обучението на новодошлите ученици и на децата на пътуващите хора*

Освен всичко друго, академичният център CASNAV отговаря за подкрепата на новодошлите деца във Франция, които не владеят достатъчно френски език: помага на педагогическите и образователни екипи и допринася за използването и разпределянето на средствата, които системата има. Също така е инстанция на посредничество между семействата и образователните структури.

Във всеки департамент има поне един такъв център.¹⁰

- *СЮ - Център за информация и ориентация*

Центърът за информация и ориентация СЮ, заедно с академичния център CASNAV, извършва оценката за ниво на новодошлите ученици, според която определя най-подходящата паралелка за тях, в колежа или средното училище.

- *Координаторът на департамента към Инспектората на академията*

Към Инспектората на академията, координаторът на департамента отговаря за всички действия, свързани с: новопристигналите ученици от мигриращи семейства по време на учебната година (прием, записване и помощ за преподавателските екипи и децата), продължаването на образованието на тези ученици, диалога със семействата и партньорите на образователната система.

Във всеки департамент има поне един такъв координатор. Въпреки това, много често Инспекторатът по националното образование към департамента носи отговорност за досието.

¹⁰ Връзка към списъка на всички центрове CASNAV във Франция: <http://ww2.ac-poitiers.fr/casnav/spip.php?rubrique39>

V. Процедура за записване в училище

Записването в учебно заведение на дете с чуждо гражданство, независимо от неговата възраст, не е обвързано с представяне на разрешително за пребиваване.¹¹

A. Записване в детска градина или начално училище

Доказано е, че макар и не задължително, посещенията на учебни заведения след тригодишна възраст и като цяло в най-ранна детска възраст, е определящо за целия курс на обучение след това. На тази много ранна възраст, детето бързо ще научи френски в детската градина и ще може да се запише в редовна паралелка в началното училище, като всички други деца.¹²

Ранното образование позволява по-добро разбиране на училищната система и, в дългосрочен план, по-добро приобщаване.

а) Необходимите документи и задължителни ваксинации

По закон са необходими само два документа за записването на дете в училище:

- документ за гражданско състояние (паспорт или лична карта, или документ за семейна история, или копие от акт за раждане) на детето и родителите;
- и, за записване в начално училище, документ, свидетелство или здравна книжка, удостоверяваща, че имунизацията ДТ Полио не е изтекла. За записване в детска градина тази имунизация трябва да е завършена.¹³

Правното задължение е минимално, така че да не се забави действителното тръгване на училище. Така образованието на децата става възможност и за подновяване на ваксинациите.

Къде да се ваксинират децата?

⇒ В Център за детска и майчинска закрила (PMI) за деца под 6 годишна възраст и в социално-медицински център за деца над 6 годишна възраст: ваксинацията е безплатна, независимо дали децата са здравно осигурени или не.

⇒ Ако децата са здравно осигурени (по държавната медицинска помощ - АМЕ или универсалното здравно покритие - СМУ), в някои случаи е по-бързо да се запише час при лекар.

Забележка: След като ваксинациите са извършени, силно се препоръчва да се направят фотокопия на здравната книжка или свидетелството за имунизация (документи, често губени при депортиране) и да се запазят.

¹¹ Условия за прием и записване на деца с чуждо гражданство в първо и второ ниво, циркулярно писмо N° 2002-063 от 20 март, 2002 г.

¹² Началните паралелки с изучаване на френски (CLIN) по начало са запазени първо за децата, пристигнали във Франция преди по-малко от година.

¹³ Някои общини могат да са по-гъвкави в това отношение

На практика, обикновено също се изисква и документ за адресна регистрация.

Според член 6 на указ № 2000-1277 от 26 декември, 2000 г., „условията за записване в училища и висши учебни заведения може да изискват представянето на документ за адресна регистрация.” Но това означава, че администрацията не е задължена да го изисква, особено когато това очевидно възпрепятства или забавя тръгването на децата на училище. В тези ситуации децата трябва веднага да се приемат в училищата, а липсващата подкрепяща документация да може да се представи по-късно.

Във всички случаи, по никакъв начин не е посочено, че този документ за адресна регистрация е условие за административна регистрация на децата в училище. Според член L131-1 от Образователния кодекс, Кметството трябва да запише в училище децата, пребиваващи на територията на общината; това не означава, че те трябва да имат заявен адрес пред Общинския център за социална дейност (CCAS) или упълномощена асоциация. Също така, всяко средство за доказване на връзката на детето с общината трябва да бъде прието.

Въпреки това, точно там е основната трудност с най-малко съдействащите общини. Ако семейството не може да получава поща, там където пребивава, се препоръчва:

- ⇒ да посочи адрес, където може да получава поща (Общински център за социална дейност (CCAS), упълномощен орган, асоциация, която може да препраща пощата или частно лице);
- ⇒ да напише клетвена декларация, в която се посочва местообитанието (посочва се действителният адрес): в някои случаи тази декларация може да предотврати разпределение в близост до адреса на местоживеене, който може да бъде отдалечен от действителното местообитание на семейството;
- ⇒ да посочи номер на мобилен телефон на семейството (ако не е възможно, номер на някой друг, който обитава същия терен) и, ако е възможно, номер на придружителя.

Липсата на административен адрес не може в никакъв случай да бъде основание за отказ на образование, ако детето действително пребивава на територията на общината, дори и да не разполага с никакъв документ (разписка на наем, договор за наем и т.н.), който да доказва това. По същия начин и административен адрес към друга община не може да докаже, че семейството е изпратено в тази община, където то не живее, за да запише там децата си.

б) Процедура по записване

Условията са едни и същи за записване на дете в детска градина или начално училище. За сметка на това, има разграничаване на индивидуално записване на дете и записване на група от деца.

▪ **Индивидуално записване на дете**

То се прави на два етапа: първо в Кметството, след това в училището, където е разпределено детето.

➤ В Кметството

Кога да се запише детето?

Детето трябва да бъде записано веднага след пристигането. Записванията започват от месец януари за всички деца и обикновено трябва да се направят не по-късно от месец юни, преди началото на учебната година. **Едно късно записване в никакъв случай не може да бъде основание за отказ от страна на Кметството.**

Забележка: ако детето не сменя училището си, не е необходимо записването да се подновява ежегодно.

Кой е упълномощен да запише детето?

Обикновено е необходимо родителите да бъдат придружени в Кметството (езикови проблеми, проблеми с разбирането и др.) Присъствието на децата не е задължително.

При отсъствие на родителите: Възможно е записването на деца под 16 годишна възраст, пребиваващи във Франция, без родителите, но в присъствието на лице, което носи отговорност за тях и което подава искането за записване в училище. В действителност, законовите разпоредби, отнасящи се до задължителното образование, налагат на всяко лице, отговорно за дете, ангажимента да му го осигури.¹⁴ В този случай, като доказателство, че детето е редовно поверено на това лице, могат да послужат всякакви средства (писмо от родителите, общоизвестни факти и др.) Следователно, не е необходимо лицето, което записва детето в училищно заведение, да представя акт за делегиране на родителски права.¹⁵

Какви документи са необходими?

Всички документи от досието, описано в предишния раздел (вж. а)).

➤ В училището

След това трябва да се свържете с училището, в което е разпределено детето, за да може директорът да го запише. Необходими са следните документи:

- свидетелството за записване, издадено от Кметството;
- документ за гражданско състояние;
- документът за ваксинация, издаден в Кметството.

По време на разговора с директора на училището:

¹⁴ Член L.131-4 от Образователния кодекс

¹⁵ Циркулярно писмо № 2002-063 от 20 март, 2002г., Условия за прием и записване на деца с чуждо гражданство в първо и второ ниво

- ⇒ Препоръчва се присъствието на преводач, ако е необходимо, тъй като се разясняват учебната програма и функционирането на училището. Предоставя се и информация от директора и преподавателския екип за условията и ежедневните трудности, които децата могат да срещат.
- ⇒ Важно е също така, освен телефонния номер на семейството, да се остави и този на някой, който може при необходимост да действа в ролята на „посредник“ от името на семейството в първите месеци на учебния процес.
- ⇒ Възможно е да се поискат и координатите на учителя на класа и среща с него.

▪ **Записване на група от деца**

В случай на пристигане на група, когато трябва да бъдат записани много деца и се налага откриването на допълнителна паралелка, би било по-ефективно и по-бързо да се проведат две паралелни процедури:

- от една страна, да се запишат децата в Кметството;
- от друга страна, да се търси директна връзка с инспектора на академията, който при необходимост да открие допълнителна начална паралелка с изучаване на френски.

При всички случаи, една беседа с Академичния център CASNAV може да бъде много полезна.

Независимо от вида на записването, отказ поради липса на място може да се направи, но не по дискриминационен начин. (вж. глава IV за обжалването в случай на отказ на записване)

Б. Записване в колеж или гимназия

а) Между 11 и 16 годишна възраст

Първата стъпка е записването в Кметството, срещу представяне на документ за самоличност.

След това, условията са различни за следните два случая:

- **Ако детето вече е било записано в колеж във Франция:**
Записването се прави директно при директора на най-близкия колеж.
- **Ако детето никога не е било записано в колеж във Франция:**

Първа стъпка: оценка за ниво

Първо трябва да се направи преглед на знанията и оценка за ниво на детето, което е на възраст за колеж (интервю и изпит по френски език и математика), за да се направи подходящо разпределение.

Необходимо е да се свържете с Инспектората на академията, за да разберете към коя служба да се обърнете, тъй като оценката за ниво не се прави навсякъде. От друга страна, в зависимост от департамента, тя е отговорност на Центровете за информация и ориентация (CIO) или на Академичния център CASNAV.

На оценката за ниво семейството трябва да представи следните документи:

Системно изисквани:

- документ за самоличност

Често изисквани:

- снимки и пликосе с марка;
- адрес, където семейството може да получава поща.

Втора стъпка: записване в училищното заведение

След като се направи разпределението, детето трябва да се запише в училището. Единият или двамата родители (или настойникът) трябва да присъстват. Дават се същите препоръки, като при записването в начално училище (вж. по-горе).

Продължителност на процедурата за записване

На теория, разпределението трябва да е готово до месец след подаването на искането за записване.¹⁶

На практика, в някои департаменти това отнема най-малко 2 месеца. Поради тази причина е **силно препоръчително записванията да стават най-късно през месец юни преди началото на новата учебна година.**

б) Над 16 годишна възраст: децата, за които образованието не е задължително

Записване на учениците в общия курс на обучение

Младежите, които желаят да продължат образованието си, следват същите стъпки, като при записването в колеж или гимназия (вж. по-горе).

¹⁶ Циркулярно писмо № 2002-063 от 20 март, 2002г.

Трябва да се напомни, че отказът за записване на младежи, за които образованието вече не е задължително, трябва да е обоснован педагогически.¹⁷ В никакъв случай липсата на място не представлява педагогическо обосноваване.

Достъп до професионално обучение

На практика, много млади хора от ромски произход биха предпочели да могат да запишат професионален курс на обучение. Но преходните мерки, които ограничават достъпа на румънските и българските граждани до пазара на труда, ограничават и достъпа до професионалното обучение и стаж.

От това следва, че само младите хора, на които един от родителите има разрешение за пребиваване с право на работа, могат да имат достъп до професионално обучение, или младежите по системата на детската социална помощ, в рамките на съдебно решение.

Затова е и полезно младите хора да бъдат насърчавани да продължават образованието си, тъй като по този начин ще имат право на стажове и програми за обучение, независимо дали са с редовен статут или не.

¹⁷ Държавен съвет, Consorts Métrat, 23 октомври, 1987 г.

VI. Процедура за обжалване в случай на отказ на записване¹⁸

Според GISTI¹⁹, вариантите за обжалване, описани по-долу, са полезни най-вече в случай на отказ на записване в детска градина и начално училище. За останалите случаи е достатъчно да се отправи обжалване по административен ред към ректората. Ако това не работи, може да се отправи обжалване по служебен ред пред Инспектората на академията, или да се прибегне до правосъдие, както при отказ за записване в детската градина и начално училище.

Възможни са няколко начина за обжалване:

A. Производство за административно обжалване: обжалване по административен и служебен ред

Административното обжалване иска от администрацията да преразгледа решението, което е взела. При отказ на записване в детска градина и начално училище, обжалването е или *по административен ред*, ако се прави пред органа, който е взел решението, в случая пред кмета, който е помолен да го преразгледа; или *по служебен ред*, ако се прави пред префекта, който отменя решението, взето от кмета, подчинен орган.

a) Сезиране на кмета

Кметът е сезиран за обжалване чрез препоръчано писмо с обратна разписка. В това писмо от него се изисква да преразгледа своя отказ, като се прилагат придружаващите документи.

Жалбата може да се подаде от сдружение или социален работник, приподписана от съответното лице; така тя ще е по-ефективна. Добре е и ако семейството е придружено в Кметството.

Като отговор на обжалването, кметът често оправдава отказа си с липсата на място в училищата, а не с нередовния статут на родителите на детето, защото той знае, че това е незаконно основание. В този случай, не се колебайте да проверите капацитета за прием на въпросните училищата (разпитвайки други семейства, учители, директора на училището и др.)

Би било добре да се изпрати препоръчано писмо с обратна разписка до кмета, което приема отказа му и отправя искане за включване на детето в списъка на чакащи, или при положение, че училището разполага със свободни места, искане за записване. Копието на това писмо и на обратната разписка ще послужат за обжалване пред съдилищата.

¹⁸ Тази част от справочника е написана с помощта на статията на Gisti „Отказ на образование“, <http://www.gisti.org/spip.php?article225>

¹⁹ Група за информация и подкрепа на имигрантите

б) Сезиране на префекта на департамента

В случаите, когато кметът държи на решението си за отказ, може да бъде сезиран префектът на департамента, тъй като кметът действа в качеството си на държавно длъжностно лице. Префектът, като представител на държавата в департамента, може служебно да пристъпи към действията, предписани от закона, които кметът, като държавно длъжностно лице, отказва или пропусне да извърши.²⁰

В този случай се прилага копие от обжалването по административен ред, отправено към кмета.

Въпреки това, този начин на обжалване пред префекта често не е ефективен, когато е отказано записване в детска градина, тъй като в този случай той се позовава на факта, че това образование не е задължително. Все пак, Парижкият Административен съд счита отказа на префекта да замести кмета, който незаконно отказва записване, за злоупотреба с власт.²¹

в) Предупреждение към националните образователни структури

При отказ на записване в училище е необходимо да се сезират **Ректоратите и Инспекторатите на академиите** чрез препоръчано писмо с обратна разписка, за да могат да упражнят властта си и законът да се спазва.

Б. Сезиране на правен защитник

а) Старите институции: HALDE и детската защита

Бившата институция за борба с дискриминацията и равенство **Halde** работеше за предотвратяване и наказване на всички форми на пряка или непряка дискриминация, забранени от закона или международните конвенции, ратифицирани от Франция. В това си качество, тя е била сезирана във връзка с отказване на образование на деца с чуждо гражданство. В един от случаите, на деца от ромски произход им е бил отказан достъп до образование от страна на Кметството на град Béziers за учебната 2006-2007 г., на основание, че семействата са обитавали лесно наводнима зона на общинска територия. С решението си от 12 февруари, 2007 г. Halde счита, че това е било злоупотреба с власт, с цел семейството да бъде подтикнато да напусне въпросния терен, и че следователно е имало дискриминация.²²

В някои случаи на отказ на записване в училище на деца от ромски произход, е било от полза въпросът да бъде отнесен към **детска защита**. Тя взема предвид срещнатите трудности и се обръща към съответния кмет и префект, като посочва притесненията си, по отношение на образованието на тези деца, и моли за обоснование. По този начин, обръщайки се към съответните органи, чрез писмо или по телефона, институциите са успели в много от случаите да разрешат въпроса в полза на децата.

²⁰ Член L 2122-34 от общия кодекс на местните власти

²¹ Административен съд - Париж, 1 февруари, 2002 г., №0114244/7, Г-жа M' Bodet Sissoko

²² Решение № 2007-30, 12 февруари, 2007 г.

б) Правен защитник

С конституционната и законодателна реформа от 29 март, 2011 г., Правният защитник замества омбудсмана на Републиката, детската защита, Висшия орган за борба с дискриминацията и равенство (HALDE) и Националната комисия за етика на сигурността (NSDC), считано от 1 май, 2011 г.²³ Правният защитник е независим орган с конституционни правомощия, който трябва да гарантира спазването на правата и свободите на всяко обществено или частно лице.

Като такъв, неговата мисия е да:

- защитава правата и свободите в отношенията с обществени служби,
- защитава и насърчава интересите и правата на детето,
- се бори с дискриминацията, забранена от закона и да насърчава равенството,
- гарантира спазването на етиката от лицата, извършващи дейности в областта на сигурността.

Правният защитник има право да води разследване, да прави препоръки и, когато установи дискриминация, понякога да налага санкции.

Ако семействата с чуждо гражданство срещат пречки в изпълнението на желанието си да запишат децата си в училище във Франция, от сега нататък компетентни са Мисиите *Борба с дискриминацията и насърчаване на равенството* и *Зешита на правата на детето*, в рамките на единствената институция на правния защитник.

Кой може да сезира правния защитник?

За мисията *Борба с дискриминацията и насърчаване на равенството*²⁴:

- всеки, който се смята за жертва на дискриминация, пряка или не, забранена от закона или международно задължение, независимо дали предполагаемият извършител е частно или обществено лице;
- сдружение, редовно съществуващо от най-малко пет години, чиито устав цели борба с дискриминацията и подпомагане на жертвите на дискриминация;
- член на парламента, сенатор или френски представител на Европейския парламент;
- в някои случаи правният защитник може да се самосезира.

За мисията *Зешита на правата на детето*²⁵:

²³ Вижте текстовете, като следват връзките: [loi organique n°2011-333](#) и [loi ordinaire n°2011-334](#)

²⁴ В момента все още институцията на правния защитник препраща към HALDE въпросите за условия за сезиране и т.н.

²⁵ В момента все още институцията на правния защитник препраща към Детска защита въпросите за условия за сезиране и т.н.

- дете, което иска защита на своите права в ситуация, застрашаваща неговия интерес, или неговият законен представител, или член на семейството му;
- социалните или медицински служби;
- сдружение с призната обществена ползност, съществуващо от най-малко пет години, чиито устав цели защита на правата на детето;
- член на парламента, сенатор или френски представител на Европейския парламент;
- в някои случаи правният защитник може да се самосезира.

Как да се сезира правният защитник?

Правният защитник може да бъде сезиран директно и безплатно по обикновената поща, чрез среща с неговите представители или по Интернет.

Документите, предоставящи всички подробности, които могат да са от полза за спорните факти, трябва да се изпратят до адреса на съответните стари институции, в зависимост от обстоятелствата, на които лицето желае да се позове:

- *Мисия Защита на правата на детето* - 104, boulevard Auguste Blanqui, 75013 Paris
- *Мисия Борба с дискриминацията и насърчаване на равенството* - 11, rue Saint Georges, 75009 Paris

Цялата информация, отнасяща се до институцията и нейното сезиране (включително и по Интернет), може да бъде намерена на интернет страницата на правния защитник: <http://www.defenseurdesdroits.fr/saisir.html>

В. Обжалване в съда

Има няколко начина за обжалване, в зависимост от това дали се цели отмяна или спиране действието на решението за отказ на образование, или наказание на администрацията, взела дискриминационно решение.

При всички случаи, ви препоръчваме да имате придружител и, доколкото е възможно, да се консултирате с адвокат.

а) Отмяна или спиране действието на решението: пред Административния съд

- Иск за отмяна

Решения, които могат да бъдат отменени

Такъв иск може да се отправя независимо от контекста на отказа, при условие, че има решение на кмета. Все пак този иск е по-подходящ, когато отказът е получен няколко

месеца преди началото на учебната година, защото, въпреки че има голяма вероятност да завърши с успех, тази процедура има недостатъка да продължава дълго време.

Решението за отказ на кмета може да има различни проявления: изрично писмено решение, изискване на разрешение за пребиваване преди записването в училище²⁶, мълчание на администрацията два месеца след писмено заявление от страна на родителите (мълчалив отказ).

Възможно е да се подаде иск и срещу всяко циркулярно писмо или общо указание, което налага дискриминационни правила или изисква специални документи за достъп до училище на децата с чуждо гражданство.

Срокове за действие

Искът за омяна (жалба срещу злоупотреба с власт) трябва да се представи пред Административния съд не по-късно от два месеца след изричния или мълчалив отказ.

Пример за отмяна на решение

Парижкият Административен съд отмени решение за отказ на кмета, взето на основание, че местообитанието на децата е незаконно и представлява сериозна и непосредствена опасност, защото това няма връзка с правомощията му по записването в училище, и издаде заповед Кметството да пристъпи към записване.²⁷

▪ Процедура за временно преустановяване

Процедурата за временни административни мерки е процедура по спешност, която позволява Административният съд много бързо да спре решение на администрацията или да наложи вземането на определени мерки.

Когато лица с чуждо гражданство са жертви на решение или неправомерен акт на администрацията в областта на образованието, най-подходяща е процедурата за временно преустановяване. Временното преустановяване дава право на административния съдия, сезиран по спешност, да спре действието на оспорваното решение.

²⁶ ДС, Lusilavana, 24 януари, 1996 г.

²⁷ Административен съд - Париж, 1 февруари, 2002 г., №0114244/7, Г-жа М' Bodet Sissoko

Условия за формата

- Трябва предварително или едновременно да е подадено искане за отмяна на решението. Искането за отмяна е отделно и копие от него трябва да бъде приложено.
- Искането за временно преустановяване трябва да се подаде в плик с означението „Бързо постановление“ върху плика и искането.
- Ако искането се изпраща по пощата, писмото трябва да бъде препоръчано. В противен случай може да се занесе до съда или да се изпрати с Chronopost, или по факс (тогава е необходимо потвърждение по пощата).
- Както искането за отмяна, така и искането за временно преустановяване са освободени от данъчен печат, а съдействието на адвокат не е задължително, макар и силно препоръчително.
- В заявлението трябва да се приложат допълнителни документи (не винаги същите, като тези за искането за отмяна), като документите, необходими за оценката на извънредната ситуация.

Условия съдията да разреши преустановяването

Мотивите на искането за временно преустановяване трябва да обосновават две кумулативни условия:

- Средствата, съдържащи се в искането, трябва да хвърлят **сериозно съмнение върху законосъобразността на обжалваното решение**: може просто да се позовете на искането за отмяна, но е по-добре да се върнете за кратко на аргументите, които съдържа.
- Преустановяването трябва да е оправдано **по спешност**: доказателствата трябва да бъдат точни, защото съдебната практика е доста стриктна по този въпрос. Може да се използва например фактът, че въпросното забавяне на образованието на децата може да има последствия за тяхното развитие²⁸ или че родителите или законният представител на детето подлежат на наказателни санкции, ако не запишат детето в училище²⁹.

²⁸ Административен съд - Париж, съдия по обезпечителното производство, 5 октомври, 2001 г.

²⁹ Член 227-17-1 от Наказателния кодекс, наказанието е 6 месеца лишаване от свобода и глоба от €7500.

б) Наказание за дискриминационно решение: пред Наказателния съд

Срещу кмета може да бъде **предявен иск за дискриминация** по членове 225-1 и според новия Наказателен кодекс, който осъжда *„всяко разграничение на физически лица въз основа на техния произход, пол, семейно положение, бременност, външен вид, фамилно име, здравно състояние, увреждане, генетични особености, морал, сексуална ориентация, възраст, политически възгледи, синдикална дейност, реална или предполагаема принадлежност или не към етническа група, нация, раса или определена религия”*.

Когато авторът на дискриминацията е държавен служител, той рискува по-сериозни наказания.³⁰

Много е важно семействата да сезират правосъдието, за да отстояват правото на децата им да бъдат образовани като всички останали. Въпреки това, продължителността на процедурите може да бъде много дълга, затова понякога е по-ефективно да се прилагат други средства за действие, като публично изобличаване, разпространение чрез местните и национални медии, изказване пред съответните местни избрани служители и т.н.

³⁰ Член 432-7 от новия Наказателен кодекс

VII. Разходи, пряко свързани с образованието

A. Стол за хранене

а) В началното училище:

Общината е тази, която определя и прилага таксата за стола за хранене в началното училище. Има големи разлики в таксите в различните общини.

При записването, трябва да се направи запитване за безплатно ползване на стола или с минимално заплащане, на основание липсата на доходи в семейството. Проблемът е, че понякога общините изискват акт за освобождаване от данъчни задължения, който повечето семейства нямат. Някои общини не отпускат безплатно ползване на стол, но не изпращат сметките.

б) В колежа и гимназията

В колежа и гимназията трябва да се подаде молба за отпускане на помощ до социалния работник на институцията.

За стола в тези училища има и социален фонд. Той дава възможност на децата от семейства с финансови затруднения да могат да се хранят в училищния стол (колеж, гимназия, специализирани институции за основно и средно образование). На семействата се отпуска помощ, с която да платят цялата или част от таксата за стола за хранене.

През учебната година директорът на училището взема становището на административния съвет, относно критериите и условията за отпускане на помощ.

в) Независимо от училищното заведение

Във Франция е създаден фонд за средства за училищен стол, който дава възможност на ученици от среда в неравностойно положение да се хранят в стола. Директорът на заведението (начално училище, колеж, гимназия) отпуска помощта, съгласно критериите и условията, определени от становището на административния съвет. Тази помощ не може да бъде отказана на основание националност и нередовен статут на родителите.

В случай на отказ е важно администрацията да посочи текста, на който се позовава, за да може евентуално решението да се обжалва, ако незаконността е очевидна.

Б. Училищен транспорт

Училището често се намира далеч за децата от ромски произход, когато те живеят в краен квартал или ако искат да продължат образованието си в същото заведение, след като са били експулсирани от даден терен или гето.

Департаментите, т.е. Общите съвети, отговарят за осигуряването, организацията, дейността и таксата на транспортните средства. Това могат да бъдат редовни линии (автобуси, трамваи, метро и др.) или специализиран превоз, чието въвеждане и дейност департаментът може чрез споразумение да възложи на общината, държавните институции за общинско сътрудничество, смесените съюзи, образователните институции, асоциациите на родителите на ученици и т.н.

Следователно, за да се гарантира, че училищният транспорт обслужва местата, където живеят децата, трябва да се преговаря с департамента.

Таксите (или дори безплатното ползване) и финансовите помощи също зависят от департамента, от там и големите разлики по места и неравенството. Заявленията трябва да се подават до социалния работник към сектора.

В случай, че не може да бъде организиран никакъв училищен превоз и родителите сами водят децата си на училище с лично превозно средство, те могат да получат индивидуална стипендия за транспорт от някои Общи съвети (за повече информация се обърнете към социалната служба на Общия съвет на вашия департамент).

В. Училищна застраховка

Целта на училищната застраховка е да покрие щетите, причинени или понесени от ученици. Сумата е малка (около €10), но някои семейства трудно я събират.

По принцип, училищна застраховка не се изисква, когато участието в някоя училищна дейност е част от задължителната учебна програма. Тя се изисква за свободноизбираемите дейности, организирани от училището или заведението: посещения, езиков престой, образователни екскурзии и т.н.

На практика, някои училища плащат няколко допълнителни застраховки, освен задължителната за сдруженията (MAIF или MAE), за да могат деца без застраховка да участват в извънучилищните (по отношение на разписание и местоположение) дейности.

В никакъв случай неплащането на застраховка не може да бъде причина за отказване на записване в училище. За сметка на това обаче, то може на практика да лиши децата от извънучебни дейности.

Г. Занималня и училищен лагер

Посещението на децата на занималня или училищен лагер се заплаща. Организацията на тези дейности е отговорност на Общината, която на произволен принцип решава дали да ги направи безплатни за семействата, лишени от средства.

Д. Училищни материали

Някои департаменти предоставят безплатно част от училищните материали, но по принцип се счита, че разходите за тези покупки се покриват от финансовата помощ в началото на учебната година, отпускана от Касата за семейно подпомагане (CAF). Малко семейства от ромски произход получават тази помощ, тъй като тя е обусловена от притежанието на разрешително за пребиваване.

VIII. Финансова помощ за образование

А. Семейни помощи

Първо трябва да се отбележи, че записването на децата в училище само по себе си не дава право на семейни помощи. Те се отпускат само на европейските граждани, **които имат разрешение за пребиваване.**

Някои семейства успяха да получат помощи през 2007 г., след разширяването на ЕС и преди Касата за семейно подпомагане да коригира изискванията си. Тези семейства трябва да продължат да получават помощи. Те са във вид на месечно подпомагане на стойност, варираща според броя на децата и финансовата помощ в началото на учебната година.

Б. Детска социална помощ

Службите за детска социална помощ, които са зависими от департаментите (Общи съвети), могат да отпускат специални помощи, някои от които са свързани с училищното образование. Разликите между отделните департаменти са големи.³¹

В. Държавни стипендии в коледжите³² и гимназиите³³

а) Същност

Държавната образователна система отпуска стипендии за ученици, които са записани в държавни или частни колежи и гимназии, сключили съответния договор, и чиито семейства са лишени от средства. Размерът на тези стипендии е различен, в зависимост от доходите и броят на членовете на семейството.³⁴

³¹ За да научите повече за детската социална помощ (ASE), вижте информационната справка на Romeurope в Анекс 1

³² Циркулярно писмо №2011-103 от 5 юли, 2011 г.

³³ Циркулярно писмо №2011-080 от 18 май, 2011 г.

³⁴ Начин на пресмятане на отпусканата стипендия за учебната 2011-2012 година:

В гимназията: http://media.education.gouv.fr/file/Lycee/96/6/BAREME_attribution_2011_2012_lycee_179966.pdf,

В колежа: http://media.education.gouv.fr/file/College/01/9/Annexe_2_-_Bareme_bourses_de_college_2011-2012_186019.pdf

Стипендията може да бъде спряна или удържана, ако ученикът отсъства.

б) Условия

Няма изискване за възраст на децата, нито за редовен статут на пребиваване на родителите (или участието на детето в рамките на събирането на семейството), тъй като тези стипендии *„са предназначени за насърчаване на образованието на записаните ученици“* (в колежа) и *„предназначени да допринесат за издръжката на учениците“* (в гимназията).

За стипендиите в гимназиите изрично се посочва, че *„децата с чуждо гражданство ползват държавна стипендия за образование при същите условия, ако родители им пребивават във Франция“*.³⁵ За сметка на това, условията за достъп до университетска стипендия на студенти с чуждо гражданство са много ограничителни.³⁶ На последно място, заемите на доверие (без лихва) са запазени само за френските студенти.

в) Процедура за кандидатстване

Заявленията за стипендия се подават в началото на всяка учебна година в социалната служба към учебното заведение или секретариата.³⁷

Някои документи, необходими за кандидатстването, създават трудности на семействата от ромски произход, като например акт за данъчно облагане върху доходите или освобождаване от задължения, издаден от данъчната администрация³⁸, или документ за пощенска или банкова сметка (RIB). Въпреки това, липсата на тези документи не трябва да възпрепятства достъпа до стипендия. Единствено доходите на семейството и броят на децата трябва да бъдат обосновани от акта за данъчно облагане върху доходите.³⁹ В някои случаи, в гимназиите могат да се изискват и допълнителни документи (в случай на раздяла, развод и самотен родител, дълго заболяване или увреждане, и т.н.)

г) В случай на отказ

При отказ на стипендия, на основание националност или административен статут на семейството, на директора на заведението трябва да бъде напомнено, че законите в сила не изискват условие за редовен статут на пребиваване. Ако стипендията продължи

³⁵ Постановление 73-1054 от 21 ноември, 1973 г.

³⁶ http://www.cnous.fr/_vie__dossier_15.736.270.htm

³⁷ Формулярите за кандидатстване за стипендия се предоставят от училищните заведения или на следните интернет адреси:

За колеж: https://www.formulaires.modernisation.gouv.fr/gf/cerfa_12539.do

За гимназия: https://www.formulaires.modernisation.gouv.fr/gf/cerfa_11319.do

³⁸ Хубаво би било на семействата да се оказва съдействие в данъчната администрация за получаване на акт за данъчно облагане или поне на акт за освобождаване от данъчни задължения. Как да се премине през трудностите на тази процедура, прочетете в справката на Gisti, *Без документи, но не без права*, юни, 2009 г., стр. 41-42. Може да я изтеглите от: <http://www.gisti.org/doc/publications/2006/sans-papiers/index.html>

³⁹ Членове 4 и 5 от постановление 98-762 от 28 август, 1998 г.

да бъде отказвана, трябва да се предприеме обжалване, със съдействие от сдружение или компетентен орган (CIPF, RESF и др.)

Г. Социално финансиране в коледжите и гимназиите

а) Същност

Социалните фондове в коледжите и гимназиите са предназначени да помагат на семействата, които имат затруднения да поемат таксата за обучение и другите училищни разходи на децата, записани в колеж, гимназия или специализирано заведение от второ образователно ниво.

В тази рамка могат да бъдат отпускани допълнителни помощи. Те трябва да помогнат на семействата, изцяло или частично, да поемат, например, разходите по пансион, полупансион или транспорт и училищни разходки, до покупка на спортни и училищни принадлежности и учебници.

б) За кои ученици?

Колежанските и гимназиални социални фондове са насочени към учениците от:

- второ образователно ниво в държавни училищни заведения,
- някои класове в частни училищни заведения, които имат сключен договор.

в) Как се кандидатства?

Формулярът е лесен за попълване. Може да се вземе от академията на сектора или да се изтегли от нейната интернет страница. Заявлението се подава до директора на заведението.

Той застава начело на комисия, която разглежда заявленията на анонимен принцип.

г) Под каква форма се отпуска тази помощ?

Помощта може да бъде във вид на парична сума или в натура. Тя се изплаща на семейството или законния наставник на ученика, а в случай, че той е пълнолетен - директно на него.

За повече информация се обърнете към секретариата на училището на вашето дете.

Д. Други помощи от местните власти

Съществуват различни програми за получаване на еднократна финансова помощ.

а) От общините

- **Училищна каса:** тя поема организацията на образователни екскурзии, разпределението на ваучери за социална помощ, а в някои градове и управлението на училищния стол или извънучилищната подкрепа.⁴⁰ За да научите повече за тази дейност във вашия град, свържете се с Общинския център за социална дейност (CCAS) или Общинската служба за образование.
- **Училищен успех:** тази програма предоставя пригодена подкрепа за децата и подрастващите от 2 до 16 годишна възраст, които имат признаци на нестабилност и/или изостаналост в училище (в обучението, поведението, здравето и т.н.), както и за техните родители (родителска подкрепа, в административните и здравни процедури и т.н.), чрез един индивидуализиран подход. Мултидисциплинарни екипи за подкрепа, съставени от професионалисти и членове на асоциации, определят трудностите на детето и ситуацията и предлагат образователен курс, адаптиран от координатора. Тази програма се провежда от Общината.⁴¹

б) От департаментите и регионите

За стипендии, отпускани от департаментални или регионални фондове, се обръщайте към социалните служби на Общия съвет. Те са част от политиката, водена от местните власти, и са различни, в зависимост от департамента. Препоръчваме ви да се свържете директно с вашия департамент и регион.⁴²

⁴⁰ Постановление № 2005-637 от 30 май, 2005 г., относно училищните каси и в изменение на Образователния кодекс (регулаторна част)

⁴¹ Закон 2005-32 за програмиране на социалното сближаване от 18 януари, 2005 г.

⁴² За да намерите адресите на вашето Кметство или Общ съвет: <http://annuaire.service-public.fr/>

IX. Педагогическа помощ

Педагогическата помощ, извън помощта в училище (в клас или в Мрежата за специализирана помощ за деца в затруднение (RASED)?), може да се предоставя по време на наблюдавани и контролирани учебни занимания, организирани от Общините или упълномощени асоциации (като например Лигата за образование). Тези занимания се заплащат.

Има и безплатни занимания, в рамките на дейности като помощта с домашните, организирани от Общините, асоциации или студенти-доброволци.

Независимо от вида на помощта, достъпът не е обусловен от националност или редовен статут на родителите или децата.